

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 66 (641).

LÖRDAGEN DEN 19 AUGUSTI 1899.

12:TE ÅRG

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS MODETIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. ... » 5:— IDUNS MODETID. UTAN PL. » 3:—	UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPNA KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	---	---	---	--



PRINSESSAN MARGARETA.

EFTER FOTOGRAFI, TAGEN Å PARKUDDEN AF HOFFOTOGRAFEN L. LARSSON.

TUSEN GLADA TANKAR draga
emot härlig Djurgårdspark,
där en solig sommarsaga
diktas nu på furväxt mark.
Hvad månd' väl den sagan heta?
— undrande vi spörja så.
Märgareta, Märgareta!
tonår det mot himmel blå.

Söndagsbarn, ikring dig blommar
allt hvad hjärtat fagrast vet.
Kärlek slösar rikedomar,
sommarn strör sin yppighet.
Uti rosors tider slog du
första gången ögat opp.
Vaknande mot lifvet log du,
själf en fager blomsterknopp.

Solbarn, väx i blommig hägnad!
Nordens folk med hopp dig se.
Rika skatter, hjärtefägnad
tvänne sagoland dig ge.
Mellan deras väna stränder,
glittrande i böljestänk,
knyta dina spåda händer
ännu en föreningslänk.

Märgareta — hur det klingar
mot oss, delta stolta namn!
Bud från svunnen dag det bringar,
för oss hän mot drömmars hamn.
Forn tid, framtid... Lilla »sessa»,
helt vår kärlek skänkes dig!
Fursteglansen kring din hjässa
blifve sol uppå din stig!

KVINNANS PÅNYTTFÖDELSE.

NU TIDSKVINNAN, hennes fel och svagheter, hennes förtjänster och hennes rättigheter är ett ämne, som under de sista årtiondena blifvit tillbörligen behandladt. Ständigt sökas nya belysningspunkter, uppfinnas nya variationer på samma tema. Nutidskvinnans rätt att finnas till är mycket omtvistad, men i våra dagar har den väl flere anhängare än motståndare. Världen har sett konstens och litteraturens pånyttfödelse, religionens pånyttfödelse, bevittnar den långsamma gryningen af det mänskliga broderskapets pånyttfödelse; hvarför skulle icke världen få se kvinnans pånyttfödelse? Hennes underlägsenhet gent emot mannen är tyvärr en sanning; men annat är väl otänkbart för henne, som under århundraden sofvit den djupa sömn, hvori mannen försänkt kvinnan. Hon är sådan han gjort henne. Helst ville han se henne sådan alltid; men nu är hennes tid att vakna. Orsakerna därtill äro många och olikartade; men jag vill här endast framdraga en.

Från gamla tider intill våra mormödrars tid var hemmet en stor fabrik, hvars ledare husmodern var. Linet spans och tyget väfdes af hennes och hennes kvinnliga biträdens flitiga händer; brödet bakades under hennes vård; strumpor stickades om aftnarna, och en stor del föremål till nytta och prydnad voro kvinnans skapelser. Men genom mannens storartade uppfinnningar blefvo kvinnans för rättningar delvis henne beröfvade. Maskineriets stålfingrar ersätta nu hennes skickliga händer och kväfva hennes förbättringar i deras linda. De stora ångbagerierna förse hushållet i städerna med godt bröd till billigt pris. (Jag hör tusen röster skrika omkring mig: »Bevara oss för bagarbröd, det är både dåligt och dyrt!» Men hvad jag sagt, står ändå kvar i hufvudsak.) Ylle-, bomulls- och sidentyg väfvas vid ångans toner, medan spinnrockar och handväfstolar allt mer försvinna. På det att ingen må göra sig besvär att här inlägga en gensaga, vill jag gifva ett berättigadt erkännande åt det handslöjds återupplifvande, som nu som bäst pågår i vårt land. Föreningen »Handarbetets Vänner», slöjdföreningar och handarbetsskolor verka för dess gamla rätt; men det ligger i sakens natur, att ångan och elektriciteten bana sig fram. Skolan tager barnen om hand, i stället för att modern förr ofta var deras enda lärarinna, nästan alltid åtminstone deras första.

Då nu kvinnan ser sin sekellånga verksamhet glida sig ur händerna, måste hon lämna sig efter de genomgripande förändringarna,

lika väl som mannen tillgodoser sig det nya, som ångan och elektriciteten tillföra honom. Den verksamhet, som under århundraden förbehölls hemmets trånga krets, har spridit sig, tills den blifvit världens tillhörighet, och det är hufvudsakligen mannen, som tagit den om hand, sig till stor fromma. Därpå blir en följd, att kvinnan har rätt att taga sin plats i världens hushållning och ordna det större hem, som utbreder sig utanför hennes eget hems fyra väggar, och som vi kalla samhälle, har rätt att taga sin plats med mannen vid stiftandet af lagar, som gälla hennes eget väl och deras, som förr med henne arbetade uteslutande inom den trängre kretsen, men nu med henne dväljas äfven utanför, i den större familjekretsen. Jag går ännu längre, vill påstå, att kvinnans utestängande från verksamhet i det större hemmet förringar hennes eljes erkända inflytande i det mindre. Moderns ledning af sonen försvagas, så snart denne märker, att hennes makt icke sträcker sig utom hemmets port. Det låter ju mycket bra, då man säger, att kvinnans mission är att hjälpa de lidande; men dessa ord sakna allt praktiskt värde, då hon står maktlös gent emot samhället och hennes skri om förbättring och hjälp att utföra denna mission ej höres. Mannen, som talar vidt och bredt om skatters och rösträtts öfverensstämmelse, motsätter sig kvinnans rösträtt, men aldrig att hon betalar skatt. Jag har aldrig träffat en manlig medborgare, som är villig att bevaka mina fördelar i skattefrågan.

»Kvinnan bör icke få rösta, emedan hon icke går i krig,» säger mången. Men hon har en större roll än denna; hon är släktets källa, hvarifrån förlusterna ersättas. Om arbetet i nationens tjänst är att anse som måttstock för röstningen och således blir den röstandes trosartikel, är kvinnans arbete, hennes lifsfarliga arbete, för nationen större än krigarens. Det finns knappt någon kvinna, som icke kallas att stå ansikte mot ansikte med döden, som icke »med evighetens dag på sin panna» gifver världen dess söner och döttrar. Det är hennes strid för släktets bevarande, i hvilken hon aldrig är säker för sitt lif. Någon har sagt: »Det är större tjänst att bära soldater än vapen.»*

Kvinnan bör rösta af flere skäl och icke minst därför att hon är olik mannen och alltid skall hafva annat arbete än han. Hon skall måhända visa sig mindre rättvis, mindre sann, mindre vis; men just i denna gryende dag, då folken börja förstå broderskapets betydelse, skola männen lära, att verkligt broderskap aldrig kan finnas till, så länge halfva, mer än halfva, mänskligheten förblir okunnig om världens domslut.

ILSE FRANKE.

DEN SOMMAR, SOM ALDRIG KOM.

SAIMABÖLJOR våren öfver
hviskat hopp och tröst.
Och bland björkarne den jublat,
Sylvias glada röst.
Tro och längtan timrat broar
ifrån strand till strand.
Gyllne luftslott rests i kvällen
högt mot himlens rand.

* I originalet heter det: »It is greater to bear soldiers than to bear arms.» *Bear* betyder föda och bära. Ordeleken kan icke fullt återgifvas i den svenska öfversättningen. Förf:s anm.

Allt i bidan sträckte famnen
emot gryningsväkt.
Huru skulle det ej blifva,
när som dagen bräckt,
när den vändts till härlig sanning,
drömmen undersam,
när med röda rosor ändtligt
sommarn brutit fram!

Men en kväll när solen sänkt sig
uti hafsvåg ned,
drog mot strand en isig nattvind
ifrån österled.
Nästa morgon bar naturen
främmande gestalt.
Teg stod härjad, äng stod sorgsen,
frosten tagit allt.

Sylvias röst ej längre hördes
ifrån björkeskog.
Intet gyllne solstänk mera
öfver Saima log.
Svikna blefvo alla löften,
hvilka våren gett.
Ingen sommar kom det året,
höst bröt in med ett — —

ADI.

MELLAN DANSERNA. SKISS FÖR IDUN AF E. L.

»**E**TT SÅDANT förtjusande rum! — Det var härligt att få komma från värmen därinne.»

»Så, doktor. Ni kan således inte känna igen en f. d. patient?»

Han satt och gaf akt på sin moitié i den mjuka, gula dräkten och sökte förgäves efter den enkla, naiva lilla flickan, han lärt känna för fem år sedan uppe på sanatoriet. Han mindes henne mycket väl med det tjocka, ljusa håret i en fläta, alltför tung att fästa upp — de stora, barnsliga grå ögonen, som frågade om så mycket — det tjusande, oberörda och oupplevade, som talade ur hela hennes adertonåriga person. Hon hade i själfva verket förtjust honom och fängslat honom en hel sommar, men så hade hon strukits ur hans minne. Och nu hade han funnit igen henne, en baldrottning, elegant, smidig, vacker, kokett, blasé. — — —

Han skakade energiskt på hufvudet. »Nej, inte ett spår — men — — —»

»Spar komplimangen — jag kan dem alla utantill.»

»Jag ämnade inte göra er en komplimang.»

»Så, inte! En högst ovanlig företeelse,» och hon granskade honom leende med låtsadt intresse.

»Ni har blifvit kokett.»

»Ja, naturligtvis.»

»Och hjärtlös.»

»Det också.» Hon skrattade med ett lågt, mjukt skratt.

Men hastigt gled en skugga öfver det fina, ljusa ansiktet.

»Det är då sannerligen en lifvets ironi, att det är ni, som sitter och slungar ut sådana beskyllningar öfver mig.» — —

Hon böjde sig fram mot honom. »Jag skall verkligen berätta er något. Vet ni af, att ni var min första och hittilldags enda kärlek. Märk *var* — —»

»Hvarför berättar ni det då?»

»Hvarför? Å — — det roar mig. Ni kallade mig hjärtlös, kokett — javisst, så heter det ju alltid om oss kvinnor. Men hvem är läromästarn?»

»Natur — förmodligen.»

»Spar ironien! — Jag tror för min del, att i de flesta fall är det männens verk. — Om ni skulle försöka er på en statistik, herr doktor. Ni träffar ju en sådan massa kvinnor däruppe på sanatoriet, och jag förmodar, ni studerar dem med oförminskadt intresse.»

Deras ögon möttes, och han läste i hennes ett så tydligt hån, att vreden sjöd till inom honom.

»Ni är elak också.»

»Numro tre. Ja, jag räknar mina meriter. Kokett, hjärtlös, elak. — — — Men ni minns kanske en liten adertonåring, som inte sett mycket, som trodde desto mer — — och var allt fint i världen. Det gör detsamma, att jag säger det om mig själf, ty så var det. — Minns ni? — Ja, jag ser, ni minns. Men minns ni också allt, som hände den sommarn? — — — Ja, ni har rätt — det var min egen skuld, att jag trodde på ord, som inte var löften, blickar, som ljögo — — allt det där, som var allt och var intet. För er var det ju bara en lek — för mig blef det lifvets allvar. —

Hvad jag sörjde! Inte er — ty det förstod jag snart, att en sådan allmänning, där många före mig och säkert många efter mig trampat, var inte att sörja. Nej, inte er — men min stora, vackra tro på människorna, — — — Och nu! Ja, naturligtvis är jag nu en hjärtlös kokett, som lockar och stöter bort, en flyktig fjärl, som tänder lågor — — lågor, ja!»

Hon log sitt ironiska löje.

»Kanhända,» här kom ett drömande uttryck i hennes ögon, som blifvit djupa och mörka af rörelse. »Kanhända finns det ändå kärlek — stor, verklig kärlek.»

Hon reste hastigt på den smidiga gestalten och såg honom rakt i ansiktet.

»Men då skall det vara en, som inte plottat bort sig själf som ni. Hvad vet ni och de andra om kärlek! Det är, som när ett barn tuttar eld på en papperslykta och inbillar sig, att det är en stor eldsvåda, därför att det flammor och sprakar. Om en stund är alltsammans en hög svarta flagor, som blåsas hit och dit. — Kokett! Naturligtvis! Därför att man inte längre tror på illusionen — och är för klok att bränna sina fingrar! Brändt barn, ni vet — — —»

»Förlåt. Redan er vals, herr löjtnant — — — Farväl doktor! Glöm inte statistiken och häng inte papperslykter för nära småbarn härnäst.»

Hon nickade gladt, och han såg en mjuk sidenkjol och en grann uniform försvinna under den tunga portieren. — — —

MIN FÄRD EFTER ENO PIGO. EN NUTIDSBILD.

»**A**LLTING STIGER, utom mina inkomster,» hörde jag min man svara vår gamle vedsägare häromdagen, då han klef in och tillkännagaf, att priset för vedsägning ökats med 1 krona per famn. »Se,» sade han litet förläget, »jag ville egentligen inte dyrka upp åt herrskapet, som jag sågat åt i så många år, men jag måste, för si vi ä' nu en fackförening, och vi ha nu haft möte.»

Vi bo i en liten stad, men tidsandan har äfven nått hit. — Eljes om sommarkvällarne har jag njutit af våra promenader utom staden, men hela min sommarfröjd har nästan blifvit störd af en hög skorsten. Här byggs nämligen en stor fabrik, som skall ge sysselsättning åt 500 arbeterskor, och min

jungfru kom helt viktig för ett par veckor sedan till mig: »till våren får herrskaperna inga jungfrur» (hon vågade ej säga »fröknar»), »ty alla gå till fabriken.» — Jag sade: »ämnnar du dig också dit?» Hon svarade: »nej, det tror jag väl inte, men Anna sade, hon sagt det till sin fru, och då tyckte jag, att jag också skulle säga det.» Exempels makt!

Då jag i n:r 59 af Idun läste »Rings» målände skildring af »Lina Blombergs bröllop», så utbrast jag: »huru sant skildradt!» ty jag hade just i dagarna uppleft och förargat mig smått öfver något liknande. Min jungfru skall vara tärna hos en f. d. kamrat (som också gifter sig med en smed. Bröllopet skall stånda hos brudens fader, ryktare. Min jungfru hade varit och tagit prof på hvitt tyg till tärneklädning och förklarar mig, »att hon ville ej vara sämre än de andra!» (hos koryktaren i ett rum!) Med Idun i hand kallade jag in henne och frågade: »skall bruden hafva svart klädning?» »Ja, men där skall vara hvit infällning och hvita sidenrosetter på lifvet.» — Jag sade: »vill du göra mig den tjänsten och läsa denna berättelse i Idun.» — Jag kan nu till min glädje omtala, att »den hvita» blef ej af, utan en »skär» bomullsklädning blef köpt. Tack Ring! — (En väninna till mig köpte strax ett lösnnummer extra af Idun och smugglade in i sin jungfrubur.)

Men jag kommer från ämnet, som egentligen är en liten skildring af min färd efter eno pigo. »Allting stiger utom våra inkomster.» Se, i våras upphörde vi »vi» äro en ämbetsmansfamilj, som lefver på pensionen) hafva två jungfrur, lönerna blefvo oss för öfvermåttiga. Men som jag fick en bön om att taga mot en inackordering på några månader, ville jag skaffa oss en 15 års flicka till hjälp och fick anvisning på en sådan ute på landet. Ty att få en sådan i staden är omöjligt, de skola »på fabrik» eller »lära bokhålleris».

Jag beslöt promenera ditut, en mil härifrån. Fot-turer äro ju så moderna, att jag äfven fick lust ge mig ut på en sådan. Jag begaf mig i väg. Blundade, då jag gick förbi den höga skorstenen, ty jag ville icke blifva störd i min ljusa morgonstämning. Vägen var enslig, ty det var en stig, för ojämn för — velocipeder! Vid en liten bäck, eller rättare pöl, låg en cirka 14 års tös och tvätade kläder; hon såg så solbränd, frisk och treflig ut i sin »lätta» kostym, att jag stannade och såg på henne och tänkte: »hon skulle passa mig.» Men jag hade ju ett annat mål.

När jag närmade mig civilisationen igen, d. v. s. byn, dit jag hade mitt ärende, fann jag stugan, där jag skulle in, men endast »far» var hemma. »Mor» var på utarbete, och »tösen» hade börjat på en skofabrik! Jag framställde alla möjliga fördelar, om »tösen» fick komma till mig, och lofvade sedan skaffa henne en bra plats. Men »far» var obeveklig — fabriken var bättre.

Trött och förargad begaf jag mig på hemväg och upphann efter en stund af en jovialisk bondgumma, som med allmogens vanliga språksamhet omtalade, att hon skulle gå till »pågen» med middagsmat ut till ängen. Hon letade snart ut af mig, hvar jag varit och mitt misslyckade ärende. Efter en stund sade hon: »Tror ho' på ödet?» Jag gaf ett undvikande svar. Hon fortsatte: »Tror ho' det är för inte, ho' å jag nu har mötts, som inte kände till hvarandra; jag tänker på, att jag vet en bra tös, följ med mig till ängen, så skall jag sedan följa henne till stugan, där tösa bor.»

Slumpen är lycklig ibland, jag beslöt följa mitt »öde». Med rätt stort intresse såg jag på ängen uppackningen af matkorgen och »pågens» längtande min. Potäter, lök, bröd och mjölk och »här socker och kanel till mjölken», se där anrättningen. »Åt nu, så följer jag fruen.» — Jag frågade efter prostens i församlingen; gumman sade: »Prosten är nog rar och snäll, men han är så lärd, och nu för tiden bli så många sekter, så många är ej folket i kyrkan. Jo, två gånger var kyrkan full, då där var ett stort, fint bröllop, och då värmeledningen invigdes.»

Då vi gått en bit till, mötte vi två unga »herrar». Min första tanke var: »de se ut som hemkomna amerikafarande», och min tro blef styrkt, då gumman stannade och glad förvånad skakade hand med dem och sade: »välkomna, gack bort till ängen och hvila, så kommer jag strax.» På min fråga sedan, hvilka de voro, sade hon: »kors, profeterna vet jag, de sista dagarnes heliga, mormonpräster från Utah.» — På min förfärade fråga: »Mor är väl inte mormon?» svarade hon lugnt: »Begrep ho' ingenting, då jag talade om sekter. Hvar och en får sina stunder, då tviflet kommer, och jag fick mina. I kyrkan fick jag ingen tröst, prostens var så lärd, jag begrep honom inte, och så kom desse, och nu vet jag, hvad som är det rätta, och så och så står i Pauli bref.» Hon citerade flere språk. Det var en sorglig nutidsbild jag fick inblick i, men tyvärr ej sällsynt! — Men gumman såg ändå så rar och treflig ut, att hon fick lof att fortsätta med mig som mitt »öde» på min äfventyrsfärd efter eno pigo.

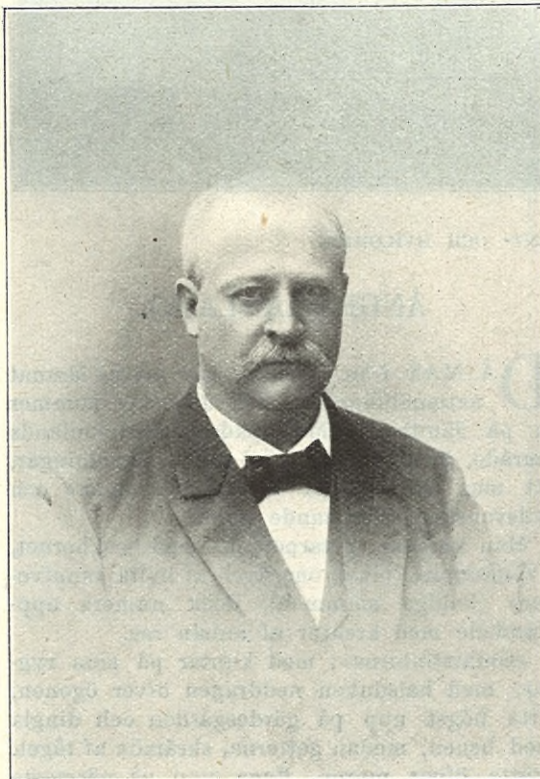
Vi trädde slutligen in i stugan. Tablå! Där satt min »tös vid bäcken», med ett lindebarn på knäet, två litet större ungar bredvid sig, allt små syskon, som hon alla matade (häpnen nu, I alle bakterielärde!) med varma potäter, som hon först af-svalnade i sin egen mun och sedan stoppade i ungarna.

Jag glömmer aldrig tösens breda belättna grin, då modern och jag öfverlade (»ödet» fick en 50-öring och försvann till sina »profeter») och hon såg utsikt till att slippa fri från barnsläpet. »Jag skall försöka undvara henne», sade modern. På min fråga, om hon hade snygga kläder, svarades: »Ja bevars, när hon i våras gick fram för prästen, fick hon hatt och kappa», och sist kom — »en klädning.» Så äfven dit hade tidsandan nått.

Men nu är tösen hos mig, tillsvidare äro vi bägge belättna, och härmed slutar min verklighetsskildring.

FRU GRETA.

AXEL CRONHOLM.



Klemming foto.

VICE HÄRADSHÖFDING AXEL CRONHOLM intar inom våra juridiska och merkantila kretsar en synnerligen bemärkt plats såsom grundläggaren och ledaren af *Jönköpings juridiska byrå* — denna vårt affärslifs numera oumbärliga hjälpredda, som under det sista decenniet vunnit en mängd efterföljare, ehuru ingen nått förebilden i omfattning och popularitet.

Att rödja vägen för och upparbeta en dylik institution och framför allt att göra den populär, såsom ofvan sagts, så att nödvändigheten af skärpa i vissa grenar af dess verksamhet blifvit till fullo inseed i stället för att misstydas och klandras, har tagit i anspråk en mans hela energi och mod under så godt som ett kvarts sekel.

Näppeligen trodde väl Cronholm, då han en augustidag 1874 i det anspråklösa trähuset n:r 6 Barnarpgatan i Jönköping för första gången öppnade Jönköpings juridiska byrå, att denna för Sverige då fullkomligt nya inrättning skulle växa ut till hvad den nu blifvit och från det ståtliga huvudkontoret i Stockholm meddels tusentals förbindelser i in- och utlandet spela en djupt ingripande roll i de grenar af vårt samhällslif, som sortera under Mercurius och fru Justitia.

Men så blef det emellertid, trots allt det motstånd, all den harm och fördömlse, som under långa tider slungats mot den rastlöst arbetande stiftaren från personer, hvilka ej kunde undgå att känna sig oangenämt berörda af byråns verksamhet.

O det »inkassering» har ju i alla tider haft en afskräckande klang i öronen på insolventa gäldenärer, och inkassering är, som bekant, en af byråns viktigaste verksamhetsgrenar vid sidan af andra sysselsättningar, såsom sterbhusutredningar, rättgångars utförande, konkursbevakningar, soliditetsupplysningar m. m.

Affärens grundläggare och fortfarande lifskraftige ledare kan nu, när han i morgon i kretsen af vänner och klienter festligt firar Jönköpings juridiska byrås kvartsekelsjubileum, med stolthet blicka tillbaka på sitt verk, grundadt, som det är, på oförtrutet och redbart arbete samt stöttadt af klienternas förtroende och därför inom sig bärande frö till fortsatt utveckling.

NÅDHAMMARS KONVALESCENT- OCH HVILOHEM.

VI, SEKESLUTETS människor, ha ju namn om oss att vara ett öfveransträngdt och öfverretadt släkte, som med skälfvande nerver och feberhett blod underkasta oss ett rastlöst arbete för att hoga lifvets materiella goda i våra förrådkamrar eller hängifva oss åt ett öfvermått af njutningar, framkallade af en lika rastlös ifver att tillgodogöra oss de gyllene frukterna af våra mödor.

Och handen på hjärtat! — hvilken bland oss är ej i mer eller mindre grad angripen af denna tidsålderns epidemi, som kallas »att lefva», men hvilken i själfva verket gör oss oförmögna att föra ett sundt och naturenligt lif?

Däraf alla dessa nervåkommor, dessa fysiska och psykiska rubbningar, som plötsligt lamslä våra muskler, vår andliga spänstighet, krossa vårt lefnadsmod och fjättra oss vid sjukbädden under veckor eller månader.

Detta är merendels början till reaktionen, hvilken, om den angripne en dag lyckas stiga upp från sjuklägret, utmynnarn i ett oafvisligt behof efter den absoluta hvilans och stillhetens hugsvalande medicin.

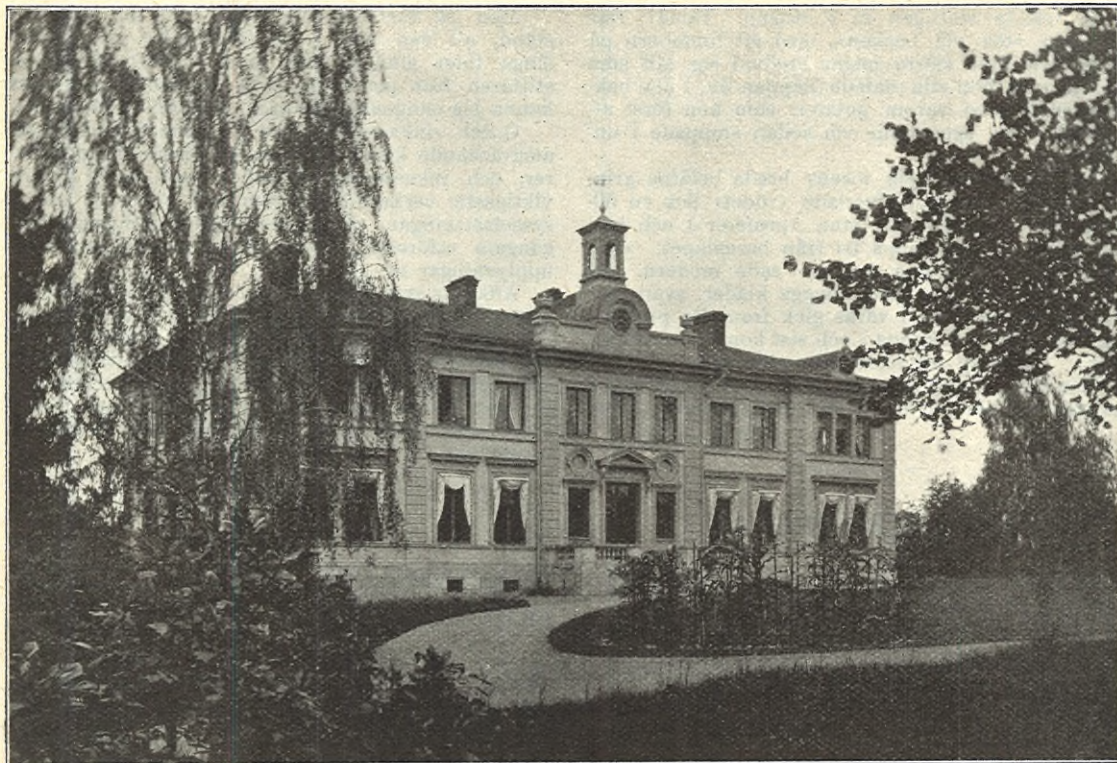
För den stapplande konvalescentens fantasi hägrar då ett afsides hörn på den fridfulla landsbygden, inramadt af skog och sjö och prägladt af den äkta idyllens rogifvande stämning.

En sådan plats är Nådhammars konvalescent- och hvilohem — förut Nådhammars egendom, tillhörig direktör H. A. Lidholm — beläget i Vårdinge socken 7 km. från Mölnbo och 9 km.



M. Werner foto.

NÅDHAMMAR: ETT AF GÄSTRUMMEN.



M. Werner foto.

NÅDHAMMARS KONVALESCENT- OCH HVILOHEM.

från Gnesta järnvägsstation, invid stranden af den vackra Långsjön.

Under förra året öfverlämnades af ägaren såväl ett större af honom 1877 uppfördt corps de logis, som en jämväl af honom däromkring anlagd park af 20 tunnlands areal till h. m. drottningen, att användas för det välgörande ändamål, h. m. själf önskade bestämma. Denna upplåtelse gällde för en tid af 50 år, räknadt från den 1 okt. 1898. H. m. beslöt, att gåfvan skulle användas till ett konvalescent- och hvilohem och öfverlämnade den till Sofiahemmets styrelse. Arbetet började genast med nödiga förbättringar och kompletteringar, och fullbordades dessa så snart, att de första gästerna kunde emottagas i början af detta år.

Hemmet, som har en sällsynt vacker belägenhet midt uti den nyanlagda parken, 100 fot öfver Långsjön och med härlig utsikt åt alla sidor, har genom de gjorda anordningarna blifvit ett första klassens konvalescenthem.

Det stora boningshuset innehåller 15 sofrum för gäster och dessutom en särdeles vacker file af med balkonger försedda rum för deras gemensamma beagnande, såsom matsal, läsrum, salong och blomsterrum samt utanför läsrummet en ståtlig vestibul, till hvilken h. m. konungen skänkt en mycket prydlig spis af marmor, och där gästerna gärna slå sig ned. Härtill komma badrum och bostäder för personalen samt en rymlig ekonomivåning i souterrainen. Värmeledning, vatten- och aflöppsledning m. m. hafva blifvit anlagda.

Rummen äro höga och luftiga, och till det senare bidrager naturligtvis husets fria läge, 170 fot öfver hafvet. Rik tillgång finnes på promenader åt alla håll på egendomens område och i den vackra parken, som ock erbjuder flere sittplatser, alla i skydd för starka vindar.

Under öfverinseende af Sofiahemmets föreståndarinna utöfvas värdinneskapet på platsen af en sjuksköterska från Sofiahemmet.

Priserna för vistelse därstädes ställa sig sålunda: ensamt rum med kost — allt första klass — pr dag: 4, 5 eller 6 kronor; pr månad: 100, 125 eller 150 kronor; pr helt år: 1,000 1,200 eller 1,500 kronor.

Större rum för 2 personer med kost, pr dag: 8 kronor; pr månad: 200 kronor; pr helt år: 2,000 kronor.

De gäster, som hittills besökt hemmet, hafva uttalat den största belåtenhet, såväl med hemmets vackra och sunda läge som ock med de anstalter, som vidtagits för att göra vistelsen därstädes angenäm och vederkvickande.

ÅNGERMANLAND.

DÅ MAN från Bräcke, efter att ha lämnat nattsälltåget, på blandadt tåg kommer in på Jämtlands, Medelpads, Ångermanlands område, förnimmer man af många anledningar, att man är inne på för »sörlänningen» och sydsvensken främmande mark.

Man varsnar »getarpojken» med bockhornet, i »bussaron» (blus), omgifven af hvita »snufvekor» (kulliga stammen), dock numera uppblandade med kreatur af annan ras.

»Getarstintorna», med kuntar på sina ryggar, med halsduken neddragen öfver ögonen, sitta högst upp på gärdesgården och dingla med benen, medan getterna, skrämde af tåget, skutta öfver myren, flyga upp på närmaste högsta stenhäll de varsna och där intaga en

så stolt, utmanande hållning, som om de ensamt vore vildmarkens härskare.

Man ser ändlösa »myrar», nu skimrande hvita af hjortronblom, men vid hvilka betraktande en fosterlandsvän, en norrlänning, faller i djupa, tunga tankar och grubblande fantasier.

Det är bittert att veta, det milsvida sträckor af odlingsbar mark ligga öde, till intet gagn för människan, nej, hvad värre är, till skada, ty från dessa oändliga vattensjuka myrar hämtar *frosten* näring, där äger den sin vagg, härjaren, som tillintetgör det sträfsamma arbetets frukter, som gör befolkningen slö, när det gäller jordbrukets rationella skötande, och bringar den att utan all hänsyn offra skogen från mastspiran till minsta lilla pitprops. Så ger sig fantasien ut på flykt!

Man ser »i syne» ett framtidsland, då dessa samma myrar ligga odlade, uppdelade i ägo-vidder, ser hurtiga arbetare ha hvar och en sin *egen* bit jord att odla och draga afkastning utaf. Rågfälten vaja och hjordar af kreatur hämta en sund, människorna till godo kommande näring från torrlagda ångar.

Små trefna skolhus med trädgårdsland till samma antal som de barn, hvilka därinom endast erhålla den första grundliga underbyggnaden och väckelsen att *se lifvet med egna ögon*, förekomma på korta mellanrum.

Millionskolhusen, hospitalpalatsen, sjukhusborgarne framträda ej. Men ljusa, luftiga byggnader, där en städse under alla tider af musiken eldad befolkning samlas till sångöfningar och glada lekar.

Varma, väl ombonade, inbjudande lokaler, där under Norrlands långa, kalla vinteraftnar upplysta, varmhjärtade föreläsare på ett enkelt och fängslande sätt ge folket de stora grunddragen ur världshistorien, geografien, kristendomen, väcka håg och intresse hos barnet och den vuxne att *själfva* forska efter detaljvetande i de kring trakten spridda biblioteken, hvarest god, sund roande lektyr står dem till buds.

Man har så lätt för att i fantasien just i dessa, nu tröstlöst ödsliga jordsträckor se framtidslandet med de då ej längre »*stumrande millionerna*».



M. Werner foto.

NÅDHAMMAR: SALONGEN.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan. Prenumerera på prof från det nya kvartalet!

Ur drömmar och fantasier väckes man, när brusset från en fors når örat. Borta från ögat äro de ödsliga myrarna. Jämtlandsbergens hvassa vågkammar torna upp sig rundt horisonten. Ragundafor- sen kastar sig ned däremellan skummande vit, medan »Döda fal- lets» af samma fors under sekler mäjslade klippmassor ligga uttor- kade, blottande sina bizarra, dystra jättegrytor och klippformationer.

Man glider in på ångerman- ländskt område, följer silfverglit- rande vattendrag, dånande forsar, hvilka skurit sig väg mellan stu- pande nipor och stenbunden mark. Bördiga sträckor af odlad mark, vajande kornfält och mognande råg ruta och randa de solbelysta vidsträckta floddalarna.

Ehuru midt på hvardagen är det godt om allmoge vid statio- nerna. Lugna, säfliga stå de där och hänga, karlarne med händerna i byxorna, kvinnfolken och barn- ungarna med halsduken hårdt knuten under hakan. Ser man närmare in i de skenbart loja, för allt likgiltiga blickarna, vars- nar man däruti skarpt aktgifvan- de, klokhet, ej sällan glimtar af humor. Men svaren på framställda frågor komma långsamma, tve- kande. Ingen brådska eller fjäsk, om så elden sutte i närmaste knut.

En bonde kommer en sommar- dag vandrande upp till herrgården med långa steg, tummarna stuckna inom ärmhålen på den blåran- diga, hemväfda västen.



»VID MITT NAMNS OCH MINA BARNNS ÄRA . . . JAG ÄR OSKYLDIG!»

Han stannar i köket, spottar framför sig. »Patron skall ha nyckeln till hebbere.»

»Hvad då?» ropa kvinnfolken, hvilka i motsats till karlarne tala fort och röra sig liffigt. »Har själf- vaste 'Magris' (Mauritz) blifvit springdräng nu!»

»Han lär väl ska' ha en fläsk- skinka ur hebbere, patron.»

»Patron? Ni tokes bara!»

»Han ska' nog ha'n att täta hålet i ångbåten; dom är nog inte i stånd att hålla'n flott någe längre.»

»Hva' syndstraffe säg ni! Är ångbåten på grund?»

»Han kante oppe i lill' forsen i jäns.»

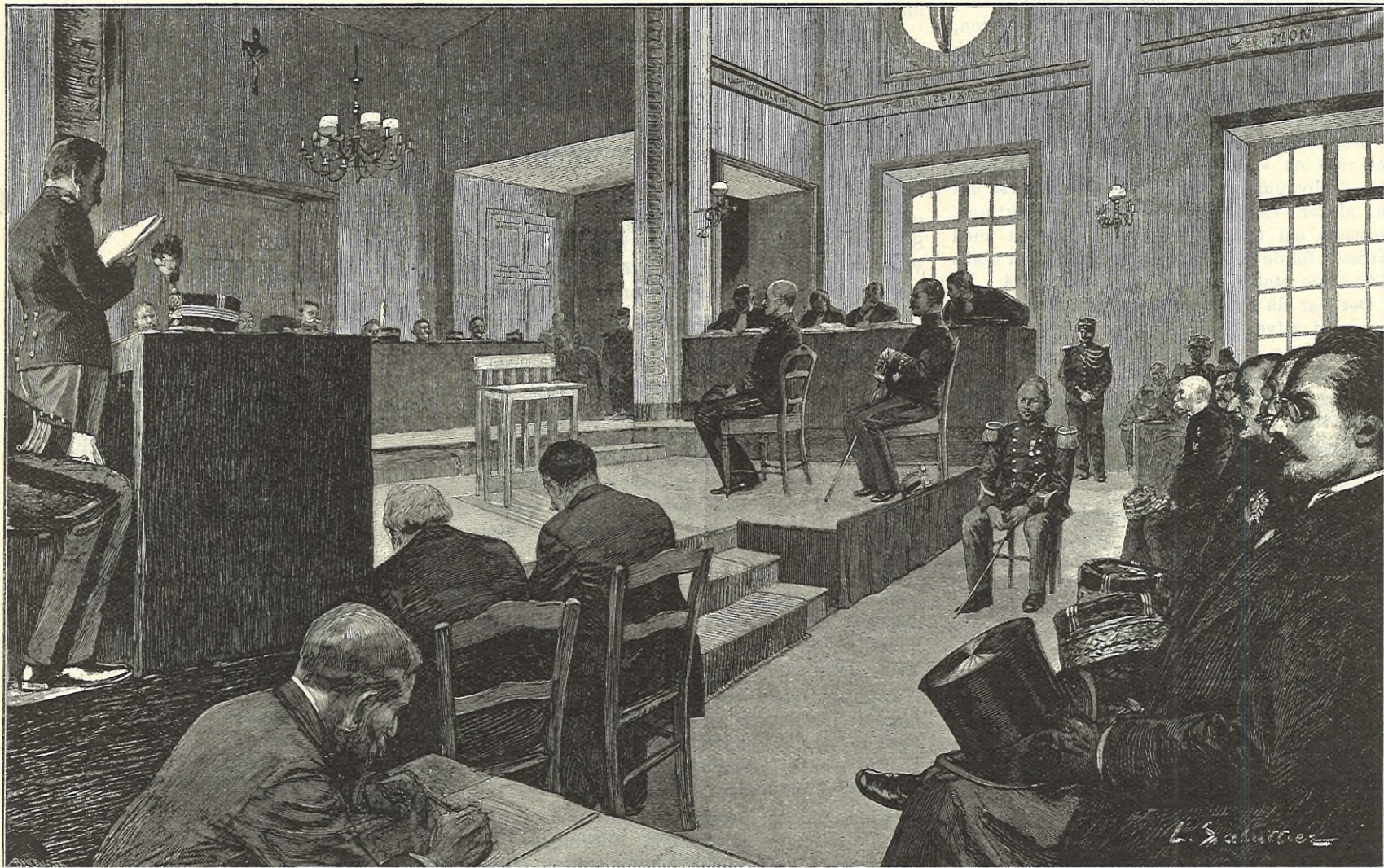
»Herre gulla! Och folket? Det var ju fulla båten!»

»Ja, dom kom nog i vattne dom och komma hit i rappe, så att ni skulle nog lete fram kläder och ha kaffe kokt åt dom. Så adjö!»

Och han går, *springer* i själfva verket, så långa steg som han tar, just ett faktum, som han bemödar sig om att dölja.

Och dock är han, den genuine norrlänningen, både varmhjärtad och välvillig och i hög grad vänfast.

På ett ställe däruppe skulle den för trettio år sedan aflidne, myc- ket afhållne prästens under tiden gifta dotter med familj och hus- håll flytta från den ena socknen till den andra. Det var midt i brådaste vårandtid. Men icke förty kommo bönderna från den soc- ken, dit de skulle flytta, med



FRÅN DREYFUSDRAMATS SLUTAKT: DREYFUS INFÖR KRIGSRÄTTEN I RENNES. TECKNADT EFTER NATUREN AF M. SABATTIER.

hästar och kornkärnor, utbedjande sig att utan ersättning få göra flyttningen åt »gammelprest-dottern», måna om att få lass, som om de därför väntat sig en riktigt grundlig förtjänst!

När så bröllop skulle hållas i det nya hemmet, där äldsta dottern ämnade stå brud, kunde mellan sextio, sjuttio gäster härbergas öfver natten, tack vare grannarna, storbönderna rundt om i gårdarna, hvilkas gummor hvar på sitt håll rustade som till storkalas för att kunna ha allting fint och fejad, tillräckligt antal bäddar iordningställda samt nybakade »kräs» (småbröd) till bröllopsfolket från »nyhemmet», som ju alla skulle tillgodoses med bäddar samt, som gifven sak, därtill hörande kaffe på sängen.

Norrland har delvis ändrat fysionomi till det bättre genom att befolkningen börjat komma till insikt om behaget att invid gårdarna låta träd och buskar uppväxa, i stället för att som förr den satte en heder uti, att gården låg så kalt, »vidt synlig» som möjligt.

Järnvägarna, som slingra fram utmed forsar och floddalar, verka ännu främmande liksom de stolta, dyrbara järnbroar, hvilka i svindlande höjd sväfva öfver de hvitskummande vattendragen med solida bropelare, mot hvilka timmerbråtarna nu kunna torna upp sig, hopflåtade till fasta bryggor, utan att förmå att rubba dem en hårsman.

Timmerkarlarne springa smidiga och kraftfulla ut på bråtarna, lossa de väldiga stockar, hvilka de betänksamt, sakförståndigt välja bland dem, »som kunna draga många med». Ett långsamt, lifsfarligt arbete. Den »frigjorda» stocken glider snabbt ut i strömmen, eller reser den sig på ända, hotande med döden mannen nere på bråten, hvilken, oviss om den riktning, stocken i fallet skall taga, står spändt aktgifvande med ena handen mot den lodrätt upp mot bropelaren löpande stegen, beredd till flykt undan den sviktande stocken, eller från de sista lösgjorda timren i bråten, hvilka plötsligt, ofta oväntadt, ge vika och börja sin vaggande, hvirflande gång utför forsen, ej sällan dragande en mindre påpasslig flottare med sig utöfver djupet.

Under förra tider, medan man ännu ansåg det vara en »dårskap och orimlighet» att uppföra brobyggnader öfver själfva forsen, var det en alltför vanlig sorglig syn att iakttaga, hurusom om vårarna under islossningen med drifisen följde långa räckor af broar med deras rödmålade staket och hvilobänkar af trä.

Det var då ej svårt att fatta, det någon bro uppe vid älven »gått ut».

Jag minns, med hvilket kritiklöst allvar jag hörde en brovakt, som själf förde en tämligen vansklig tillvaro i sin på själfva bron förlagda stuga, säga: »Det är nog inte någe roligt till att lägga sig på kvällen och tänka, att man »vaknar» på åbotten om måron och int' ha mer än skjortan på kroppen.»

Gubbens farhåga med afseende å bostadens flyktighet visade sig vara berättigad, ty en vacker vårmorgon, när is och timmer kommo drifvande, syntes den lilla rödmålade brostugan hvirfla iväg med utför älven för att, lösgjord, vacklande sjunka samman vid något i älven långt utskjutande nipras.

År 1852 var ett svårt år för broar och nipor. Vid Ångermanälven skedde det ena raset efter det andra.

En morgon var färjstugan, där gumman bodde, som brukade ro färjan öfver älven, försvunnen. »Remselenipan» på norra stranden hade rasat i stor utsträckning, det uppdrifna vattnet spolat öfver motsatta stranden och sköljt med sig de på den tiden enstaka stugor, som funnos samt gårdsel- och höhässjor; gummans lilla griskulting följde äfven med,

högljudt annonserande sin opåräknade resa ut åt hafskusten.

Så blef det kungörelse i kyrkan, lista och insamlingar till »färjarkäringen», liksom några söndagar förut till »brostugugubben» eller till Jan Gullviks, för hvilka »björnen rifvit enda kon».

»Färjargummans» nerver hade ej tagit mera skada af vågskjutsen opp öfver lägderna och ut igen med vågen, tills hon fick fäste i en albuske, än att hon var i stånd att omedelbart fortsätta med färjningen. Med magra, brunstekta, seniga armar rodde hon den tunga, af hästar, kreatur, åkdon och folk lastade färjan, stretande att hålla farkosten uppe mot strömmen, hvilken här ända invid forshufvudet drog med våldsamt makt. Underbart nog hände ingen olycka af sådan art med den gamla bräckliga farkosten och den af tiden skenbart lika illa åtgångna rodderskan.

Däremot var det en mycket vanlig »nyhet» att höra, det hästar eller åkdon »kommit i vattnet», när de skulle öfver på färjan. Kompositören J. A. Josephson, som med detta enda »till buds stående medel» att komma öfver älven till Resele, skulle anträda en resa till denna för naturskönhet beryktade plats, blef vid färden öfver till färjan sittande kvar i vagnen, hvilken stannade i vattnet, medan hästarna, efter att ha gjort »skuttet» upp i färjan, stannade där! Reselefärden blef emellertid inställd, till stor fröjd för det hem, där den älsklige kompositören gästade, och där man åter fick glädja sig åt hans genialiska och fångslande uppträdande.

I samma vagn och på samma plats led prästfrun, som följde mannen ut i norra socknarna på biskopsvisitation, ett dylikt nederlag. Hela »stassen», af sidendräkt och silkeschal, af blonder och äkta plymer, låg nedlagd i »vagnsvasen», just den del af vagnen, som först kom i vattnet och både länge och väl förblef där.

Den gången kunde resan icke inställas. Det var nog »farligt bedröfligt», men så »behändig», som hon var, prostinnan, skulle nog folket bli »fäjen» (glada) att se henne, om hon ock bara hade »örkdags» (hvardags-)kläderna på!

Huru bekväma och lätta äro ej kommunikationerna nu!

Järnbroar öfver älvarna, ångbåtar, järnvägar! Tvänne regementen förlagda i den trakt, Sollefteå, där man förr med häpnad såg bevaringspojken, som gjorde ställningssteg och morskade sig, när han kom åter från Sänga mo.

»Platsen», den buktande backiga landsvägen, på ömse sidor om hvilken de rödmålade marknadsständer stodo, hvilka vid årets två marknads»helger» öppnades för en skåde- och köplysten allmänhet, är förvandlad till en bred rak »gata» med stora, flere våningars trä- eller stenhus. Där finnas hotell och åkarestationer, polis och elektriskt ljus, frälsningsarmé, bolagskrog, bank och egen tidning samt mycket annat, som tillkommer ett framåtgående samhälle.

Men »ofvanom» allt detta nya, — ofvanom backslutningarna och backarna, med »käl-skotten» och sneda, djupa rännor efter vårfloden — där finnes ännu det gamla, romantiska, drömmande Sollefteå.

Däruppe ligger Hågesta, värdigt och imponerande, inbäddadt bland björkar och de sydliga trädslag, som ägaren med pietetsfull känsla af det gamla hemmets helgd planterat och noggrant underhåller.

Adolf Sjudén, »harospelaren», som sedan vann europeisk ryktbarhet, tillbringade sin barndoms och ungdoms lyckliga, solljusa dagar i hemmet däruppe. Hågesta är sig likt nu som då.

Så är det med den gamla prästgården, midt öfver — skild från Hågesta endast genom en djup dalsänka.

Träden, som den förre kyrkoherden i sin krafts dagar planterat kring den då kala gården och med unga döttrars tillhjälp vattnade och underhöll, ha vuxit upp. — Skuggigt och svalt är det däruppe.

Inom den grå, skrofliga stenmuren ligger kyrkan, med »stapeln» hvitmålad, brädfodrad. Kyrkogården med alnhögt gräs — åbrodd och kejsarkronor på grafvarna — med gamla sockenfamiljenamn på nya grafstenar. Runstenen med sitt tysta manande språk från förra tider —!

Menigheten är, under gudstjänsten, som det tyckes, den samma som under förra tider.

Endast »gammelfolk» har i den kväfvande sommarvärmens orkat ut.

När Stockholmsfrun, hvilken en gång som prästdotter tillhörde församlingen, vänder sig om i kyrkbänken, ser hon idel gamla fårade anleten, i hvilka hon känner igen »dragen» från förra tider. Skulle anletsdragen vara henne främmande, så värms och lefver minnet upp på nytt vid de tårfyllda, hjärtliga blickar, hvilka, beledsagade af en knappt märkbar böjning af hufvudet, möta från hvarje bänk.

Ute på kyrkvallen närma sig gubbarne, »gammelbönder» och torpare. De hälsa prästdottern, som »kan skrife».

»Att det finns så mycket i den där knoppen», säger en. »Jag får då riktigt gratulera», säger en annan. »Ja, men annans heller, att »Lalan» ha vorti författarinne, vi ha nog läst stor delen af hvad hon har skrivit, vi si nog, att hon int' glömma bort hemlandet sitt och int' gammelhemmet, och det var värdt att minnas!» Tillägget kommer allvarligt, innerligt, meningsfullt.

Och de ha rätt. — Hvem skulle kunna glömma det landet. Glömma »furan, vid vars rot boet var fästadt». Glömma tonerna till ådalen, som i forna dagar ljödo ut från den gamla »lunden» af tätlöfvade, hvitstammiga björkar:

Vid glittret af din bölja blå,
Af dina gröna trä'n
Jag kunde uti drömmar stå
Och aldrig längta hän.»

LAURA FITINGHOFF.

VÅRA ILLUSTRATIONER.



FERNAND LABORI.

FRÅN DREYFUSDRAMATS SLUTAKT bjuder Idun i dag tre illustrationer af intresse. Den större bilden framställer den i Rennes lyeisal församlade krigsrätten första rannsakningsdagen. Till vänster står domstolssekreteraren Coupois, uppläsande kassationsrättens annullering af den äldre domen; i fonden synes domstolspresidenten, öfverste Jouaust, och på en stol midt på estraden sitter Dreyfus. Personerna till höger, bortifrån räknade, äro gene-

Tändläkare dr. Geo. Forssmans nya präparat för tändernas vård. Tändpulver, två slag, Tandpasta, Tandinktur. Finnas å de flesta apotek i parfymfabrik och hos hr Bendix, Josephson & C:o, 11 Regentgatan.

ralerna Billot, Mercier och Zurlinden samt längst ned Hanotaux.

Den mindre bilden återger Dreyfus i det ögonblick han inför presidenten med genomträngande stämma upprepar sitt: »Jag är oskyldig!»

Kring namnet Fernand Labori, Dreyfus' talangfulle och hjältemodiga försvarsadvokat, hvares porträtt vi äfven meddela, knyter sig i dessa dagar det fasansfulla budskapet om attentatet mot hans lif — ett skändligt lönmordsförsök, som dock, dess bättre, ej synes få den ödesdigra utgång, man i början befarat, ehuru Labori för tillfället blifvit urståndsatt att närvara vid sin klients rannsaking.

NILS STANGE. BERÄTTELSE FÖR IDUN AF HELMY RINDERS.

FORTS. FRÅN FÖREG. N:R.

»NI HAR så många andra intressen,» vidtog han ånyo, »ni har familj och hem, men jag står ensam, har aldrig gifvit mig tid till att skapa ett hem, kände ej heller behof däraf, så länge jag var uppe i det sjudande, brusande arbetet. Ser ni, att arbete lamt och med snigelgång, det hatar jag — nej, det brusande arbetet, där tankarna jaga hvarandra, växas och bli starka i erfarenhet och ständigt söka efter nya fält, — där det pulserar af kraft och lif och handling, det älskar jag, det har varit min fröjd. — Det har varit min undergång också,» tillade han sorgset, »det förstår jag nu — den mänskliga organismen hämnar sig, när den ej får sin tillhöriga hvila, och därför, fröken Aina, går jag här som en lefvande skugga af mitt forna jag, som en ironi mot allt mitt förra sträfvande —»

Han sjönk trött tillbaka mot ryggstödet.

»Ja, nu, för en tid kanhända,» tog Aina vid, »men det blir snart annorlunda. Snart återfår ni edra krafter — det säger doktor Holm — om ni bara återvinna lefnadsmodet, hoppet, längtan efter att lefva —» hon lutade sig ifrigt fram för att riktigt öfvertyga honom om vikten af hvad hon sade — »Men aldrig mer får ni bruka dem så som förut, med ett så himlastormande öfverflöd, — det får ni inte glömma.» Hon såg förebrående på honom.

»Vet ni, det känns så godt, att någon bannar mig litet,» — ett varmt leende gled öfver hans ansikte — »det visar alltid något litet intresse — det känns, som när jag var barn och fick bannor af min mamma, för att jag jämt hängde öfver läxan och rakt af glömde att gå ut och leka med de andra —»

Aina log glädt och förstående.

»Banna mig litet mer,» bad han som en stor hemsjuk gosse med ögonen böfnallande mot Ainas. »Det är som musik i mina öron, som klangfulla, vemodiga barndoms melodier från den tid, då det ännu fanns någon, som bekymrade sig om mig, som ville mitt bästa, som berömde eller taflade mig —»

»Ser ni,» log Aina med fuktiga ögon, »det finns ändå något mer i lifvet än arbete — Till en tid kunna vi nog nöja oss därmed, älska konsten och lefva för den, men så kommer ändå till sist en dag, då vi upptäcka, att ömhet, vänskap, kärlek är lika nödvändigt för oss som luften vi andas —»

»Ja, ja, ni har kanske rätt, — men ser ni, fröken Aina, jag har aldrig gifvit mig tid till att bli kär — Ja, ni skrattar och menar, att sådant kommer af sig själf, vare sig man har tid eller ej. Men det är nog ej så säkert, det. Nog minns jag, att jag som sjunde klassist skulle låtsas svärma för en liten skolflicka med ljusa långa flåtor uteder ryggen och milda blå ögon, som logo så trohjärtadt och barnsligt mot hela världen. Men det svärmeriet grundade sig mest på att jag skulle något likna alla de andra i klassen, och det tog ett snöpligt slut i samma ögonblick jag fick höra, att hon brefväxlade helt förtroligt med min knäkamrat. Utan att känna några bittrare kval vid den upptäckten, ställde jag mig sedermera dock en smula skeptisk gentemot alla blåa dufvoögon.

För mig blef arbetet min käreasta, det tog alla mina tankar, allt mitt brinnande intresse, och ju mer jag hängaf mig däråt, dess mer fordrade det ock. Därför susade också ären hän, svindlande fort — alltjämt tänkte jag: »när jag nu får detta färdigt, då skall jag taga mig en duktig hvilodag, då skall jag lägga mig i skärgården en hel sommar och bara njuta, njuta.» Men ständigt kom där något nytt fram, något oundvikligt, brådslande, och jag fröjdade mig åt allt det myckna som gafs mig till utförande, ty jag älskade mitt arbete med passion. Allt högre fordringar ställde jag på mig själf: intet skulle lämna min hand utan att äga konstnärligt värde, — så fördubblades arbetstimmarna, hvilotiden sköts upp år från år, tills den en dag tvang sig in på mig, oombedd, fruktansvärd, med sin skugga af mörker och förtviflan.»

Aina hade låtit händerna sjunka ned i knäet; så satt hon orörlig med en känsla af, att hvarje hans ord gaf genklang i hennes eget hjärta. Kände hon ej alla de kval, som rymdes inom den trånga ramen af hans berättelse? I detta nu hade hon så lefvat sig in i hans själsstrider, att hon kände det som hade hon kämpat sida vid sida med honom, sett mörkret och modlösheten komma allt närmare, tills

HYLIN & C^{OS}

FABRIKSAKTIEBOLAG
— KONGL. HOFLEVERANTÖR. —

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med GULD MEDALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16.
A. T. 64 69. A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

det plötsligt blef djup, hemlighetsfull natt omkring dem båda —

När han tystnade, vaknade hon upp med en befrielsens suck — Ack, allt det svåraste var ju nu öfver — febern länge, länge sedan förbi, krafterna till god del återvunna; snart skulle ock spänstigheten och lefnadslusten vända tillbaka. Han var ju ännu så ung, trettiofem år blott, och doktor Holm trodde ju —

»Ja, ser ni,» fortsatte Nils Stange efter en stunds tystnad, »sjukdomen bröt mig, men den krossade mig inte. Jag var nog dåraktig att tro på ett fullt och helt tillfrisknande, ända tills jag för några veckor sedan — en dag då jag kände mig ovanligt kry — tog fram några papper och tänkte göra ett utkast till Ryds slottsritning, hvarmed jag just var sysselsatt, då jag sjuknade. Glad gick jag till arbetet, tacksam öfver, att det onda var öfverståndet, förhoppningsfull för framtiden, som jag nu åter såg framför mig i ljusare dager. Tänk er då, fröken Aina,» här öfvergick hans röst till en hviskning, och hans ögon borrade sig in i hennes med ett uttryck, som när man täljer en fasansfull dröm, »inom några få timmar voro alla mina förhoppningar grusade: tankens klarhet och skärpa var borta, idén, den skapande idén, borta — tomhet, tomhet hvart jag såg. Mekaniskt drog sig några linier på papperet, — de formade sig omedvetet till en teckning, som jag gjorde i min första ungdom — och så alltjämt.

(Forts.)

Kofjuvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg
• STOCKHOLM •

Tandläkare TOM von HALL.
— 15 Stureplan 15.
Hvard. 10—2, 5—6. Helgd. 10—12.
Allm. Telefon 5848.

Tandläkare Sjögquist
Drottninggatan 68, Stockholm.

Tandläkare G. W. Widfond
Drottningg. 74. — Rikstel. 2754
OBS! Garanti för hållbarhet.

Tandläk. Elias Widfond,
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2—1/2 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Kurs i Sjukgymnastik
och Massage
från 15 Okt. 1899 till Maj 1900.
Upplysningar och prospekt erhållas genom
Doktor O. Wide, Stockholm.

Kurs i
**Sjukgymnastik
och Massage**

gifves af medicine kandidat A. Kjellberg, legit. sjukgymnast. Prospekt på begäran. Adr.: Stockholm, Mästersamuelsg. 4. Allm. tel. 667. (S. T. A. 61910)

DAMER, HVILKA KLÄDA SIG EFTER
NYASTE MODET,
Schweizer & Co., Luzern (Schweiz.)
Sidentygs-Export. (D)

Aktiebolaget Fabriken
C. O. Borgs Söner, Lund. anlagd år 1739.
Färgeri, Kemisk Tvättanstalt, Ullspinneri, Väfveri, Garn- och Väfnadshandel.
Guldmedalj vid flera utställningar.
Vi rekommendera vårt rikhaltiga lager af alla slags garn, i såväl ull som bomull, till billigaste priser i äkta, fornnordiska växtfärger, passande till
Konstvåfnad i allmogestil.

Prenumerera på "Kamraten!"

Till Direktör C. H. Liedbecks institut för
Sjukgymnastik o. Massage
antagas fortfarande elever, damer och herrar i skilda kurser.
Undervisning i anatomi, fysiologi och sjukdomslära meddelas af läkare och medicine amanuenser.
Fullständig undervisning i elektriska och den nya lätt- och tystgående dubbelaxlade handvibrators användning för sjuka.
Kapten W. Åmans symaskinsköpning till Direktör C. H. Liedbecks vibrator säljes äfven vid C. H. Liedbecks institut. Rikstel. 4165. Allm. Tel. 8087.

Till Munvatten
mot tandsjukdomar;
till Gurglingsvätska
och värmande omslag mot hosta och halssjukdomar, äfven då de äro af tuberkulös art;
mot
liggsår, yttre skador
m. m. m. m.
är Salubrin det bästa och verksammaste medel.
Med hvarje flaska Salubrin följer beskrifning om Salubrins utspädning och användning för de olika ändamålen.

Kristinehamns Praktiska Skola.
Sveriges största och mest mångsidiga, praktiska läroanstalt, för män och kvinnor, börjar i höst sitt 22:dra läsår.
Omfattar följande Fackskolor: Allmänna Skolan, Bokhålleri-Institutet, Rit- och Byggnadsskolan, Förberedande Skolan för inträde i tekniska läroverk och statens landbruksinstitut, Juridiska Seminariet (det enda i Sverige), Landtbruksskolan, Slöjdskolan för kvinnor, Hushållsskolan och Pedagogisk slöjdskola. Språkundervisning efter erkänt bästa metod. Stenografi. Lärare synnerligen väl renommerade för undervisningskicklighet. Den för hvarje afdelning själfständiga undervisningen i för de samma utmärkande ämnen samt verklig valfrihet mellan de olika ämnena gifva vår skola företräde framför andra. Öfver 3,500 elever hafva hittills bevisat skolan. Senaste årets elevantal 200. Hufvudkurserna börja 1 Sept., 1 Okt. och 1 Nov. Program och upplysningar mot dubbel porto. Bref rörande skolan adresseras endast till Praktiska Skolan, Kristinehamn. Rikstelefon. Filial: Mora Praktiska skola öppnas den 15 Oktober.
Carl Pehrson.

Smedman den äldres
HANDELS-SKOLA
Stockholm. Stortorget 16. Allm. tel. 21 77.
Nya elever mottagas alla tider på året. Anmälningstid 10—1/23.
Dugliga biträden erhållas från skolan.
Revisioner och bokföringar utföras till moderat pris.
Obs! Å bref anhålles om fullständig adress.

I Sjukgymnastik
och Massage
börjar ny lärokurs den 1 nästk. okt. Prospekt gratis. Professor G. A. Unnan, Stockholm, Biblioteksgatan 11.
Göteborgs KEX.
Liktornslösningsmedel.
Detta utmärkte medel, hvarigenom de svåraste liktornar inom trenne dagar upplöses och borttagas, försäljes å 1 kr. pr. sats i Stockholm endast hos C. F. Dufva, Drottninggatan 41. Till landsorten franko mot 1 kr. 20 öre i 10-öres frim. af M. Malmström, Upsala. Se utförlig annons jämte läkareintyg i Idun för den 20 maj.
!!! Agenter sökas !!!
för försäljning af Elektriska bälten. Prof. nettopriser och cirkulär sändas gratis och franko. Adr. Jean Thonerfeldt, Burseryd.



Husmodrar! Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållsplanering!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använden i Edra hushåll Pellerins Margarins, Göteborg, som är bäst, drygast och billigast!

Elever i kartritning
emottagas af van karriterska. Vidare meddelar Fruken Ebba Anderson, Bellmansgatan 12, Stockholm.

Björnsnäs Hushållsskolas
nya lokal och adress är: Nobynäs, Frinnaryd, Doktorinnan Haglund. Ny kurs i september. (214)

Använd vid Läckning af buteljer Monténs Vaxlack
Finnes hos hrr specerihandlande.

ENGELSK FLICKPENSION, med svenska föreständarinnor (Fil. Lic. & Fil. Kand.), i vack. trakt vid Thames, mojttag, i sept. några svenskor. Förber. till studentex. (eng. o. svensk). Hemlif. Ref. Prof. Rudin, Frih. Tham, Upsala m. fl. Inackord. 60 kr. Vid genom E. af Jochnick, Skara. (281)

Förmögn. hjälpsamma Damer.
Medelålders giff tjänsteman behöver låna 3,000 à 4,000 kronor, mot god borgen, och vore synnerligen tacksam, om någon af Iduns många i det tysta välgörande läsarinna skulle blifva den hjälpare. Femårig liförsäkring à 10,000 kronor kan, om så önskas, även få disponeras som säkerhet jämte borgen för premiernas inbetalande. Svar under adress »God säkerhet», Iduns exp., Stockholm. (287)

C. J. Johansson,
22 Österlånggatan, Stockholm.
Största lager af Musikinstrument.
Stor prisnedsättning!
enl. Ill. priskurant gratis och franko.
Allm. Tel. 26 05, Riks- 41 88.

Undervisning i llinesömnad.
börjas åter den 1 sept. Enkel, praktisk metod med användande af apparater för att undvika träckling. Mönster erhållas. Hvarje kurs (pris 15 kr.) omfattar 1 mån., 2 tim. dagl. Elev syr endast eget arbete. Äfven för fruar att beakta. Karim Egnér, Nybrogatan 53, 4 tr. Rikstel. 3530.

En mindre bokhandel,
lämplig för ett fruntimmer, säljes nu genast eller till nyåret. Femtusent kronor behöfvas för öfvertagandet. Svar märkt »N. H. 99» sändes till Iduns exp. (334)

MUSIK-INSTRUMENTER
af alla slag, Strängar och Tillbehör
Prisk. sändes gratis. erhållas bäst och billigast från
A. Th. Nilssons Musikhandel,
Norrköping.

Flodin
Fotograf,
Drottninggatan 29 A.
Specialité: Konstnärligt utförda porträtt i kol- eller Pigmenttryck.

Mattor, Möbelytyger, Gardiner m. m.
nyaste mönster — största urval — billigaste priser.

Möbler och Dekorationer
— Stor utställning af de modernaste stilarter i möbler. —
Kostnadsförslag till möblering af hela våningar och särskilda rum lämnas på begäran.
MYRSTEDT & STERN
Kongl. Hofleverantörer
11 Drottninggatan 11
STOCKHOLM.

J. & F. MARTELL'S COGNAC.
VO
VSO
VSOP
VVSOP

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS
BRAND- och DYRKFRIA
FÖRVARINGSVALF
(Öppna alla söckendagar kl. 1/10-4)
Innehållande c:a 1,650 st. skåpfack. Årlig hyra för fack, beroende af storleken, 20, 25, 35, 50 kronor. Testamenten, Gåfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar. (S. T. A. 55185)

Kontant 540,000 Kronor

fördelade i 8,223 vinster på
50,000, 10,000, 5,000, 1,000, 500, 100, 50 och 20 Kronor
utlottas den 1 November 1899. Pris för lottsedel 10 kr., till landsorten mot insänd likvid vid hvarje rekvisition åtföljd af 40 öre (till rek. porto och dragningslista). Hela behållningen tillfaller Nordiska Museets Byggnadsfond.

Nordiska Museets Lotteri,
Fredsgatan 32, Stockholm. (G. 84834)

GEFLE MANUFABRIK-AKT.-BOLAGS

Oblekta, Blekta och Färgade VÄFNADER
försäljas i parti från kommissionslagret
STOCKHOLM hos **ADOLF BODELL.**
Skyddsstämpel.

Tillkännagifves
att INSTRUKTIONS-APOTEKET NORDSTJERNANS Mineralvattenfabrik är flyttad från Drottninggatan 71 A till *Birger Jarls gatan 120*, i för ändamålet nybyggda lokaler, och rekommenderas dess välkända tillverkningar af Mineralvatten och läskedrycker. Benägna order torde godhetsfullt insändas till
Nordstjernans Mineralvattenfabrik, Birger Jarls g. 120,
och då tillverkningen är betydligt förökad, kunna ingående rekvisitioner skyndsamt effektueras. Räkningar kunna fortfarande likvideras å Instruktions-Apoteket Nordstjernans kontor.
Riks Telefon 39 18. Allm. Telefon 116 79.

Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt,
Göteborg,
behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas. Eget skrädderi. Insänden direkt Edra plagg, som tvättas, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod; fabriksmessigt.

Köp alltid radiatorsmör!

Mattor, Möbelytyger, Gardiner m. m.
nyaste mönster — största urval — billigaste priser.
Möbler och Dekorationer
— Stor utställning af de modernaste stilarter i möbler. —
Kostnadsförslag till möblering af hela våningar och särskilda rum lämnas på begäran.
MYRSTEDT & STERN
Kongl. Hofleverantörer
11 Drottninggatan 11
STOCKHOLM.

Vid Vinslöfs Kvinnliga Slöjd- och Hushållsskola

— belägen vid Vinslöfs station å Kristianstad—Hessleholms Järnväg—börjas den 1 nästk. november ny lärokurs, som fortgår till den 15 oktober 1900 med 2 månaders ferier fördelade på vinter- och sommarmånaderna.
Läroämnen äro: damastväfnad, fornordisk väfnad, opphämta, rosengång, klädsöm, llnnesöm, lappning, stickning, stoppning, knyppling, makramé, broderi, schattersöm, stärkning, strykning samt enklare och finare matlagning.
Årsafgiften är 25 kronor med 10 kronors förhöjning för dem, som önska deltaga i hushållsskolekursen. Skolan är genom sitt fördelaktiga läge inom Vinslöfs municipalsamhälle, sina nya och rymliga lokaler samt framförligt genom sina dugliga lärarinnor en af de bästa i sitt slag, hvilket också framgår däraf att skolan upprepade gånger vid utställningar erhållit första pris för sina tillverkade arbeten. Prospekt erhålles på begäran Anmälningar emottagas och rum anvisas af kontor S. J. S. Erman.
STYRELSEN.

Läs och tag vara på ofvanstående annons. (S. T. M. 39876)
Höst terminen börjar d. 1 sept. Anm. dagl.
Prospekt på begäran. Bref besvaras med omgående.
OBS! Mest erkända Handelsläroverk.
P. Th. Björstedt, Handelsl. o. Kalligraf. Smålandsg. 31 B, Stockholm.

Fru Sofia Larsson, Jönköping. "Örtmixtur" för magsjukdom.
Har rönt exemplörs framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats. Sändes på järnväg mot efterkräft, på båtar endast då den är förut betald. Uppgift den sort, som önskas af de tre sorterna. Endast hel sats sändes.
Nr 1. Hellösande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
Nr 2. Hallösande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
Nr 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899. Rikstelefon.
Sofia Larsson, Östra Storgatan 63. Jönköping.

De, som sätta värde
på en angenäm bostad, böra för billigt pris tapetsera väggarne med enfärgadt tapetpapper. Profkarta med flera fina färgnyanser erhålles mot 10 öres porto hos CARL STENBERG, Norrköping. Rikstelefon. (299)

Göteborgs Handelsskola,
Göteborgs och Västra Sveriges förnämsta och mest antitade handelsläroverk, (Grundad 1830),
Östra Larmgatan 5, Göteborg.
Hösterterminen börjar den 5 september 1899. Vid läroanstalten emottagas såväl kvinnliga som manliga elever af hvarje samhällsställning och utan afseende på ålder eller förkunskaper. Grundlig och fullständig undervisning i dubbla italienska bokhållerier, räkning, skönskrifning, rundskrift, svenska, tyska, engelska och franska språken. Ämnen äro valfria.
Nya hufvudkurser börja den 18 sept., den 3 och 17 okt. och den 1 nov.
Bref besvaras pr omgående och prospekt kostnadsfritt på begäran.
Skolan inflyttar den 1 okt. i ny elegant lokal, Erik Dahlbergsgatan 2, hörn af Parkgatan. — Göteborg i juli 1899.
Karl O. Lindeberg, skolans föreståndare.

Sparkassa 5 1/2 proc. Aktiebolaget
Stockholms Privat-Assistans.
Bank- & Hufvudkontor
16 Regeringsgatan 16.
Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

BRAND FÖRSÄKRINGS AKTIEBOLAGET FENIX
JAKOBSTORG

Sv. Panoptikon
Stockholm.
* Största sevärhet. *

I hela världen
finnes icke något bättre samt för kökskäril och händer behagligare rengöringsmedel än LAGERMANS Kraft-Skur-Pulver.
Köpes hos alla specerist i riket. Ende tillverkare KRAFT-TYPEAL-FABRIKEN, Jönköping.

HERRAR STUDENTER!
I Upsala kan inackordering erhållas i godt hem för tvänne studenter. Trefliga rum, bra läge. Närmare af Ankefru Hornberg, Skolgatan 19. (318)

INACKORDERING.
I ett godt hem på landet önskar en ung flicka inackordering för att grundligt lära sig hushållet. Om så önskas kan hon på samma gång lämna undervisning i musik. Svar med uppgift i pris m. m. förde benäget med snaraste sändas i bref till »Ester», Sv. Telegramb. Ann.-af., Göteborg. (S. T. A. 08469)

INACKORDERING.
En ung, anspråkslös flicka önskar att för sin hälsas värdande inackordera sig i respektabel familj på landet, ej för långt från stad. Sökanden är villig att efter förmåga biträda med inomhus förefallande göromål. Svar under märke »Hälsa», med prissuppgift pr månad, torde sändas till S. Gumæli Annonnsbyrå, Stockholm. (G. 3974)

INACKORDERING
för 2 à 3 flickor kan nu erhållas i en prästgård, belägen i en vacker högländt skogstrakt omkr. 1 mil från Mariestad. Konfirrmationsundervisning meddelas äfven om så önskas. Svar till »Kyrkoherde», poste restante, Mariestad. (G. 86598)

I vänlig prästfamilj
på landet önskar 22-årig flicka inackordera sig, för att som medlem af familjen lära hushållsgöromål. »Svar här tomt sändas Kamrer C. A. Linderoth, Tekomatörp. (G. A. M. 50937)

IN UNG, förlöfvad flicka önskar i höst komma i en treflig familj på landet för att lära hushåll. Svar med noggranna uppgifter om pris m. m. till »Hösten 1899», Lidköping p. r. (312)

INACKORDERING.
I ämbetsmannafamilj i Stockholm, där ungdom finnes, kan från den 1 okt. innæv. är en ung flicka erhålla inackordering. För öfrigt ingen inackordering. Svar »Godt hem», Iduns exp. (302)

I EN BÄTTERE FAMILJ på landet i mel-lersta eller södra Sverige önskar en ung norsk dam inackordera sig under ett halft års tid. Vänlig behandling samt frihet att efter eget behag följa med de hushålls göromålen önskas. Svar med uppgift om pris för inackordering pr månad samt upplysningar i öfrigt torde före denna månads utgång sändas till »V. A.», Lund p. r. (322)

INACKORDERING
I ett GODT, bildadt hem, där ungdom finnes, önskas inackordering för en ung flicka, som i höst kommer till Stockholm i och för studier. Bref med erforderliga upplysningar och referenser torde adresseras »Hem», Nyköping p. r. (280)

I ETT GODT OCH BILDADT HEM på landet önskas inackordering för en medelålders fru, som behöfver hvila och tillbakadragenhut. Svar med prissuppgift till »Hvilo», adress S. Gumæli Annonnsbyrå, Stockholm. (G. 86706)

INACKORDERING.
I Stockholm vid central gata erhålla i höst två à tre unga damer hel inackordering. Närmare meddelar fru Anna af Sillén, född Seberdt. Adress Sandviken, Gålleborgs län. (284)

FÖR EN UNG FLICKA önskas inackordering i bättre familj på landet för att deltaga i hushålls göromål, helst där hon därjämte kan komma i tillfälle att fortsätta sina musikstudier. Svar till »P. E.», p. r. Örebro. (294)

INACKORDERING finnes för en à två damer af god familj å vackert belägen egendom i Upland med dagliga ångbåtsförbindelser med Stockholm och Upsala. Tillfälle deltaga i hushålls göromål finnes om så önskas. Svar i bref märkt »H. Ö. 99», f. v. b., torde sändas till S. Gumæli Annonnsbyrå, Stockholm. (G. 86802)

Handväfda pappersmattor
För 65 öre pr meter erhålles starka, trefliga, ljusa gängtattor (såredes passande för sommarvillor) från Krontorps Gärd, adr. Verml. Björneborg.

Plats-annonserna
återfinnas i innerarket!